

PRINCIPY PRÁVNÍHO MYŠLENÍ

PŘIROZENÉ PRÁVO OSOBNOSTNÍ A JEHO STÁTNÍ OCHRANA

*Snímky slouží k orientaci posluchačů přednášek
a k činění si poznámek.
Nenahrazují přednášky, učebnice ani cvičebnice.*

verze 1.9 (2008)

© Ivo Telec, 2005

2

PŘEHLED TÉMATU

1. přirozené právo osobnostní
2. státoprávní stanovení způsobu výkonu a ochrany
3. druhy osobnostních práv, práva lidí a právnických osob
3. chráněné statky osobnostní
4. souhlas nebo zákonná licence
5. nároky z osobnostního práva
6. ochrana osobních údajů a soukromé právo mediální

3

PŘÍKLAD 1: Tvář na obálce

Dívka si nechala v ateliéru pořídit svůj fotografický portrét.

Fotograf jej bez jejího vědomí následně použil ve svém návrhu knižní obálky dívčího románu o nešikovném děvčeti. Nakladatel knihu s touto obálkou vydal.

4

5

6

PŘÍKLAD 3: Ministr v koupelně

Ministr vnitra se přestěhoval do nového bytu. Novinář s teleobjektivem přes okenní žaluzii fotograficky zachytil jeho postavu v situaci, jak se chystá ke koupeli ve vaně. Při zvětšení a výřezu snímku byl ministr rozpoznatelný. Právo k vydání snímku novinář nabídl redakci bulvárního deníku Třesk za značnou sumu peněz. Deník snímek vzápětí vydal na titulní straně.

13

1. ČÁST

VŠEOBECNĚ
A
O ÚSTAVNÍCH A MEZINÁRODNÍCH
ZÁKLADECH

16

SMYSL

- ✓ **Výchova** k úctě k **přirozené důstojnosti** lidské bytosti
- ✓ **Ochrana důstojnosti a identity** lidské bytosti a identity právnické osoby

18

KTERÁ PRÁVA JSOU PŘIROZENÁ?

- **Práva vrozená** (*angeborene Rechte*), § 16 ABGB
ipso facto z povahy osobnosti (ABGB)
- 1. **přirozená práva osobnostní**
např. *přirozené právo žít*; žijeme bez ohledu na stát, kmen, rod, církev aj. společenské autority
- 2. **jiná práva přirozené povahy**
X
- **Práva nabyvatelná** (*erwerbliche Rechte*), § 18 ABGB

19

USPOŘÁDÁNÍ SUBJEKTIVNÍCH PŘIROZENÝCH PRÁV

- **Nezadatelné nabytí** přirozených práv
- **Nezadatelná existence** přirozených práv
- **Státem upravený výkon** přirozených práv
- **Státem přiznaná ochrana** přirozených práv

20

LEGISLATIVNĚ POLITICKÝ ÚČEL

- **Stát zákonem stanoví:**
- 1. způsob **výkonu** přirozeného práva osobnostního, *např. svolením k zásahu*
- 2. právní **ochranu** přirozeného práva osobnostního, *viz soudně vymahatelné nároky*

21

ZÁSADY

1. **v pochybnostech ve prospěch života** (*zásada pro vitae, for life*)
2. **přednost lidské bytosti** před zájmy společnosti nebo vědy
3. **nedotknutelnost** osobnosti
4. **odvolatelnost** svolení
5. **zákaz těžení finančního** prospěchu z lidského těla
6. **pietní ochrana**

22

Z DĚJIN ZÁKONODÁRSTVÍ

1811	rakouský ABGB
1926	čs. autorský zákon: právo k podobizně, ochrana korespondence, deníků aj. písemností osobní povahy
1950	čs. obč. zák.
1964	čs. obč. zák.
1991	čs. LZPS
1997	Úmluva o lidských právech a biomedicině

23

ÚSTAVNÍ ZÁKLADY

- **Právo na život**
- **Nedotknutelnost osoby a jejího soukromí**
- **Zákaz mučení, krutého, ponižujícího, nelidského nebo ponižujícího zacházení nebo trestu**
- **Zaručení osobní svobody**
- **Zákaz nucených prací nebo služeb**

24

- Právo na zachování **lidské důstojnosti**, osobní cti, dobré pověsti a ochranu jména
- Zákaz neoprávněného zasahování do **soukromého a rodinného života**
- Ochrana před neoprávněným **zneužíváním údajů** o své osobě

čl. 6 – 10 LZPS

25

MEZINÁRODNÍ ZÁKLADY

- **Spojené národy** v New Yorku
- 1. **Všeobecná deklarace lidských práv** (1948)
- 2. **Úmluva o otroctví** (1926), č. 165/30 Sb. z. a n.
- 3. **Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace** (1966), č. 95/74 Sb.

26

4. **Mezinárodní pakt o občanských a politických právech** (1966), č. 120/76 Sb.
5. **Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech** (1966), č. 120/76 Sb.

27

6. **Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen** (1979), č. 62/87 Sb.
7. **Úmluva proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání** (1984), č. 143/88 Sb.
8. **Úmluva o právech dítěte** (1989), č. 104/91 Sb.

28

- **Mezinárodní organizace práce** v Ženevě
- 1. **Úmluva o nucené nebo povinné práci** (1930), č. 29, č. 506/90 Sb.
- 2. **Úmluva týkající se odstranění nucené práce** (1957), č. 105, č. 231/98 Sb.
- 3. **Úmluva o diskriminaci (zaměstnání a povolání)**, (1958), č. 111, č. 465/90 Sb.

29

- **Rada Evropy** ve Štrasburku
- 1. **Úmluva na ochranu lidských práv a základních svobod** (1950), č. 209/92 Sb.
- 2. **Protokoly k úmluvě**
- 3. **Úmluva o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování dat** (1981) č. 115/01 Sb. m. s.

30

4. **Evropská úmluva o zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (1987)**, č. 9/96 Sb.
5. **Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin (1995)**, č. 96/98 Sb.

31

6. **Úmluva na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny: Úmluva o lidských právech a biomedicině (1997)**
č. 96/01 Sb. m. s.
7. **Dodatkový protokol k Úmluvě na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny o zákazu klonování lidských bytostí (1998)**
č. 97/01 Sb. m. s.

32

PRAMENY

- **Český právní řád**
  1. ratifikované a vyhlášené mezinárodní smlouvy
  2. § 11 an., § 19b obč. zák.
  3. **jiné zákony**, např. § 11 a. z., zák. o ochraně osobních údajů, tisk. zák., zák. o provozování rozhlasového a televizního vysílání
  4. nepsané prameny (*ius non scripta*)

33

2. ČÁST

OSOBNOST ČLOVĚKA

35

OSOBNOST

- **Přirozená osobnost člověka**
  - = ke štěstí zacílený trvalý **živoucí** duchovní, duševní a tělesný celek obsahující jedinečné (individuální) **já** (duchovní jádro), integrující duchovní, duševní a tělesná **prožití**, stavy a činnosti, a to vědomé i nevědomé, včetně nadání, sklonů, dědičných zátěží a zkušeností či jiných vrozených nebo nabytých vloh za účelem vlastního vývinu

36

■ Obezřetná trojsložkovost

1. duch (*Geist*)
2. duše (*Seele*)
3. tělo (*Körper*)

✘

- ### ■ Méně obezřetná dvousložkovost
- (jen duše a tělo) **nebo ještě méně obezřetná jednosložkovost** (jen tělo)

37

JUDIKATURA

Každá lidská osobnost (nejen osobnost tvůrce, autora), duchovně pramení mimo sféru právního řádu, který ji pouze uznává (aprobuje) jako právně významnou (nemajetkovou) hodnotu (statek) a chrání ji svými vlastními zákonnými prostředky.

Rozs. NS z 30. 4. 07 sp. zn. 30 Cdo 739/2007.

38

■ Význam osobnosti

- ✓ odpovědně svobodné zrání jedince v lidském společenství s ohledem na bližního

✘

marxisticko-leninská filozofie

= člověk jako průsečík společenských vztahů (a právních vztahů jako jejich formy) ☹

- marxisticko-leninská teorie socialistického občanského práva ☹

39

■ Právnícká osoba

= právní smyšlenka (fikce) osoby

= právně smyšlená právní osobnost

40

3. ČÁST

POVAHA
PRÁVA OSOBNOSTNÍHO

42

SOUSTAVA

- **Osobnostní práva lidí**
  1. stránky osobnosti
  2. projevy osobní povahy

§ 11 an. o. z., a. z. aj.
- **Osobní práva právnických osob**
  1. název
  2. dobrá pověst
  3. [jiné statky]
*např. vnitřní věci
či právní život
(existence)*

§ 19b o. z.

43

POVAHA PRÁVA

- **Absolutní osobní právo osobnostní**
  - ✓ působí *ex lege a erga omnes*
  - ✓ zaniká smrtí
  - ✓ **nepřevoditelné:**
nejde o disponibilní majetek
    - ☛ **nepřechází** ani na dědice nebo jiného právního nástupce

44

- **Právo soudcovské**
  - ☛ soudcovské skutkové podstaty

§ 11 o. z.
= pozitivní generální klausele

srv. právo proti nekalé soutěži aj.

45

VÝZNAM

- **Osobnostní právo člověka**
  1. před narozením
  2. po narození
  3. po smrti
- **Osobní právo právnické osoby**
  1. za právního života (existence)

46

OSOBNOSTNÍ PRÁVO LIDÍ

- **Obecné ochranné právo každého**
- **Zvláštní ochranná práva (tvůrčí)**
(osobní práva každého tvůrce)
  1. osobnostní právo **autorské**
  2. osobnostní právo **výkonných umělců**
  3. osobnostní právo **vynálezců** aj. původců **technických výtvorů**

47

OSOBNOSTNÍ PRÁVO AUTORSKÉ

1. **právo rozhodnout o zveřejnění svého díla**
2. **právo osobovat si autorství**
vč. práva rozhodnout, zda a jak má být autorství uvedeno při zveřejnění díla
3. **právo na nedotknutelnost díla**
  - i. právo svolit ke změně nebo jinému **zásahu**
  - ii. právo proti **snížení hodnoty** díla při jeho užití
  - iii. právo autorského **dohledu** nad užitím díla způsobem nesnižujícím hodnotu díla
  - iv. jiné právo na nedotknutelnost díla

48

CHRÁNĚNÉ STATKY VŮBEC

1. příroda a životní prostředí
2. lidská osobnost
3. výtvar
4. lidské tělo
5. zvíře
6. věc

55

1. **stránky přirozené osobnosti** člověka
např. život, jméno nebo zdraví aj.
2. **stránky osoby** právnické osoby
např. jméno, dobrá pověst
3. **projevy osobní povahy**
  - i. **obecné**, *např. dopis, hlasový záznam*
  - ii. **tvůrčí**, *např. literární dílo*

56

NEDOTKNUTELNOST

1. lidské bytosti
2. stránek osobnosti vč. soukromí
3. uměleckých nebo vědeckých výtvorů:
  - i. autorských děl
  - ii. uměleckých výkonů

57

1. ŽIVOT

*Vše ve Vesmíru je živé
(podle svého druhu)*

- **Přirozený zákon života**
  1. **zákaz zabítí** vč. zákazu trestu smrti
  2. **zákaz útrap** duševních nebo fyzických vč. zákazu mučení aj. nelidského zacházení
  3. **zákaz zasahování** do cizího života

58

- **Vrozené právo každé lidské bytosti na život**
čl. 6 *Mezinárodního paktu o občanských a politických právech* (1966), (č. 120/76 Sb.)
- **Přirozené právo dítěte † na život**
uznané čl. 6 (1) *Úmluvy o právech dítěte* (1989)
(č. 104/91 Sb.)
- **Právo na respektování svého života od okamžiku početí**
čl. 4 *Americké úmluvy o lidských právech (Pakt ze San José, 1969)*

59

- **Právo počatého dítěte na život od početí**

- ✓ člověk **od početí podmíněným** subjektem práva (pod podmínkou, narodí-li se živý)
= **civilní status podmíněný**
- ✓ člověk **od narození nepodmíněným** subjektem práva
= **civilní status**

60

Výpis z databáze ochranných známek Stránka 2 z 2

OCHRANNÉ ZNÁMKY
ÚŘAD PRŮMYŠLOVÉHO VLASTNICTVÍ
Databáze obsahuje všechny ochranné známky (CPV), mezinárodní ochranné známky (WIPO) a designy ČR a EU a komunitární ochranné známky (OHIM).
Data CPV jsou aktuální ke dni: 23.5.2007
Data WIPO jsou aktuální ke dni: 23.5.2007
Data OHIM jsou aktuální ke dni: 13.5.2007

Značka	CPV-CR
(218) Číslo přihlášky	17296
(245) Reprodukční/značka OZ	GRAND VINS D'ALFONS MUCHA
(111) Číslo zápisu	237246
(112) Třída výrobků a služeb	33
(220) Datum podání přihlášky	10.03.2006
(320) Datum první přednosti	10.03.2006
(330) Značka přednosti	CZ
(442) Datum mezinárodní přihlášky	11.07.2005
(112) Datum zápisu	23.02.2007
(730) Přihláškovatel/značka	TREKAG AG AN TREKTEK OF MUCHA TRUST Německo/DE Schwan & Söhne AG Aloisbräu- & permentier-Konzern/ KROBILAK & spol. Dietrich Lehnardt Vaukstraße 17 Pulda 1 CZ 159 00 Příspěvková společnost Slovensko Základní ustanovení společnosti (310) Sestava výrobků a služeb (310) Alkoholické nápoje a výrobky z něj, vína, destiláty, agrumy.

Přihlášková řízení Výpis z rejstříku OZ

UPOZORNĚNÍ
Tento výpis má pouze informační charakter a není pro jeho využití třeba žádných dalších opatření.
Databáze je na své aktuální státi, obsah se jasně na <http://www.upv.cz>.
Údaje byly aktualizovány ke dni: 23.05.2007 10:33

73

Výpis z databáze ochranných známek Stránka 2 z 2

OCHRANNÉ ZNÁMKY
ÚŘAD PRŮMYŠLOVÉHO VLASTNICTVÍ
Databáze obsahuje všechny ochranné známky (CPV), mezinárodní ochranné známky (WIPO) a designy ČR a EU a komunitární ochranné známky (OHIM).
Data CPV jsou aktuální ke dni: 14.4.2007
Data WIPO jsou aktuální ke dni: 13.5.2007
Data OHIM jsou aktuální ke dni: 14.4.2007

Značka	CPV-CR
(218) Číslo přihlášky	42710
(245) Reprodukční/značka OZ	HANA KYNVYCHOVÁ
(111) Číslo zápisu	279822
(112) Třída výrobků a služeb	9, 25, 26, 41
(220) Datum podání přihlášky	04.08.2005
(320) Datum první přednosti	04.08.2005
(330) Značka přednosti	CZ
(442) Datum mezinárodní přihlášky	16.11.2005
(112) Datum zápisu	23.02.2007
(730) Přihláškovatel/značka	Kynvychová Karlůvka 14 Pulda 1 CZ 159 00 Slovensko
(740) Zástupce	KOMEJEZOVÁ & SPOL., s.r.o. Mgr. Petra Komarová Sýpka 29 Pulda 1 CZ 159 00 Příspěvková společnost Slovensko
(310) Sestava výrobků a služeb	(9) dopisová korespondence a obchodní korespondence, sestava MS a VHS listiny a CD disky (16) programová datová, optická korespondence, korespondence, korespondence, obrazky, obrazy, publikace, periodika, časopisy, přílohy, časopisy, CD (optická) nosiče, optická nosiče (17) nosiče pro digitální zvuk, (18) vlnová a vlnová nosiče (26) korespondenční a obchodní listiny a sestavy listinových strojů, kopírovacího zařízení.

Přihlášková řízení Výpis z rejstříku OZ

UPOZORNĚNÍ
Tento výpis má pouze informační charakter a není pro jeho využití třeba žádných dalších opatření.
Databáze je na své aktuální státi, obsah se jasně na <http://www.upv.cz>.
Údaje byly aktualizovány ke dni: 13.05.2007 14:36

75

←

- Jméno **individuální** ✗ společné
- Jméno **pravé** ✗ krycí
- Jméno **zapisovatelné** ✗ nezapisovatelné

úředně např. v knize narození, obchodním rejstříku, seznamu advokátů

aj.

76

ZAPISOVATELNÁ JMÉNA

- Právní věci osobního stavu (statusové)

- Matriční úřad**
zák. č.304/00 Sb., o matr., jménu a příjmení
- Rejstříkový soud**
např. obch. zák.

77

←

- ☛ jméno **přirozené** jméno jiné

např. Jan *např. jméno rodové či obchodní*

78

3. ZDRAVÍ

- Právo každého na dosažení nejvyšše dosažitelné úrovně fyzického a duševního zdraví

čl. 12 Mezinár. paktu o hospodár., sociál. a kulturních právech (1966), č. 120/76 Sb.

- Zdraví = stav duševní, tělesné a sociální pohody
definice WHO v Ženevě
- Příkaz zdravého pracovního aj. životního prostředí

79

- Zákaz poškození zdraví

- delikttní závazek nahrazovací (reparační)
nebo zadostiučňovací (satisfakční)

80

NEDOTKNUTELNOST LIDSKÉ BYTOSTI

- Nadřazenost (*primacy*) lidské bytosti zájmům společnosti nebo vědy

= zásada občanského práva

čl. 2 Úmluvy o lidských právech a biomedicině

- Lidská integrita

1. duchovní
2. duševní
3. tělesná

81

SOUKROMÉ, NEBO VEŘEJNÉ

- Soukromé právo zdravotní
viz soukromoprávní ochrana integrity lidské bytosti, soukromé zdravotní pojištění

- Veřejné právo zdravotnické
např. registrace zdravotnických zařízení, veřejné zdravotní pojištění

82

PRÁVA PACIENTA

1. právo na informace o účelu a povaze zdravotní péče a o výkonu, důsledcích, alternativách a rizicích
2. právo na informace ze zdravotnické dokumentace vč. kopií
3. právo určit osobu k informování o jeho zdravotním stavu nebo zakázat informace komukoli

z. č. 20/66 Sb., o péči o zdraví lidu

83

84

ZDRAVOTNÍ ZÁKROK

■ Souhlas se zákrokem

1. svobodný, viz každý volný projev
2. předchozí
3. odvolatelný
4. informovaný o účelu, povaze, důsledcích a rizicích též viz z. č. 79/97 Sb., o léčivech

■ Právní ochrana člověka neschopného dát souhlas

- zákrok jen k jeho přímému prospěchu

85

*„Co je zde platný každý souhlas,
když je dán v neznalosti poměrů na onom světě.“*

*Herbert Vollmann, Svět, jaký by mohl být!
Stuttgart 1988, s. 65. Překl. anonym.*

86

ODBĚR ORGÁNU NEBO TKÁNĚ

■ Souhlas

- ✓ písemně s ověřeným podpisem
transplantač. zák. č. 285/02 Sb.

■ Národní registr osob nesouhlasících s posmrtným odběrem tkání a orgánů

87

88

ZÁKAZ KLONOVÁNÍ LIDÍ

- Zakázaný zákrok k vytvoření lidské bytosti, která má společný jaderný soubor genů s jinou lidskou bytostí živou nebo mrtvou, Dodatkový protokol (1998)
- Úmyslné vytvoření geneticky shodných lidských bytostí (vedle přirozeného dělení embrya vedoucího k narození geneticky shodných dvojčat)
  - ✗ lidské důstojnosti
  - ☛ zneužití biologie a medicíny
- Vynález způsobu klonování lidských bytostí vyloučen z patentování z. č. 206/00 Sb., o ochr. biotechnolog. vynál.

89

90

4. LIDSKÁ DŮSTOJNOST

- **Zákaz diskriminace** (přímého nebo nepřímého znevýhodňování nebo zvýhodňování) z jiného než věcného důvodu, *např. rasového, náboženského, pohlaví aj.*

§ 16/2-3, § 17 zák. práce

- **Vyvratitelná domněnka dokázaného tvrzení** o diskriminaci v určitých věcech

§ 133a o. s. ř.

91

5. OSOBNÍ SVOBODA

1. **osobní svoboda**, *např. pojmenování, bydliště nebo sídla; srv. privátní autonomie*
2. svoboda **svědomí**, *např. světonázorové hledání a sebeurčení*
3. **náboženská** svoboda
4. **politická** svoboda
5. **hospodářská** svoboda
6. **vědecká** svoboda aj.

92

6. SOUKROMÍ

- **Soukromý a rodinný život**
ostrá hranice mezi **soukromými** poměry každého vč. poměrů **rodinných**
X
veřejnými poměry
- **Souhlas** s odhalením soukromí
- **Omezení zákonných licencí**

93

JUDIKATURA 1

Při střetu práva na informace a jejich šíření s právem na ochranu osobnosti a soukromého života, tedy základních práv stojících na stejné úrovni, je především věcí obecných soudů, aby s přihlédnutím ke okolnostem každého případu zvážily, zda jednomu právu nebyla bezdůvodně dána přednost před právem druhým.

N 17/98 Sb. nález a usn., sv. 10

94

JUDIKATURA 2

Jestliže mezi fyzickými osobami existují sociální, morální, citové a kulturní vztahy vytvořené v rámci jejího soukromého a rodinného života, může porušením práva na život jedné z nich dojít ke neoprávněnému zásahu do práva na soukromí druhé z těchto osob.

⇒

95

Právo na soukromí totiž zahrnuje i právo fyzické osoby vytvořit a udržovat vztahy s jinými lidskými bytostmi, zejména v citové oblasti, aby tak fyzická osoba mohla rozvíjet a naplňovat vlastní osobnost. Protiprávní narušení těchto vztahů ze strany jiného představuje neoprávněný zásah do práva na soukromý a rodinný život fyzické osoby.

KS Ostrava z 23. 1. 98, sp. zn. 23 C 52/96

96

JUDIKATURA 3

Obchodní společnost nepožívá práva na soukromí a není porušením práva na soukromí tajné filmování na místě, kam má veřejnost volný přístup, není-li filmovaná událost v žádném ohledu soukromá.

Rozs. *Queen's Bench Division*, 9. 7. 1999
Práv. rozhl. 1999/12

97

7. OSOBNÍ TAJEMSTVÍ

■ Právně doktrinární definice

= veškeré skutečnosti **osobní povahy** související s dotyčnou osobou, které mají skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální **hodnotu**, nejsou běžně dostupné, mají být podle **vůle** dotyčného utajeny a dotyčný odpovídajícím způsobem jejich **utajení zajišťuje**.

■ Obdoba obchodního tajemství

§ 17 – 20 obch. z.

98

8. ČEST

1. osobní
2. občanská
3. stavovská, *např. advokátní, akademická*
4. profesní
5. obchodní
6. vědecká
aj.

99

9. DOBRÁ POVĚŠT

■ Člověk nebo právnická osoba

1. osobní
2. občanská
3. stavovská
4. profesní
5. obchodní
6. umělecká
7. vědecká aj.

■ Věc

1. podniková (*goodwill*)
2. ochranné známky (dobré jméno) aj.

100

10. SVĚTONÁZOROVÉ SEBEURČENÍ

- Osobní zrání lidského ducha
- Svoboda:
  - a. svědomí
  - b. myšlení
  - c. vyznání

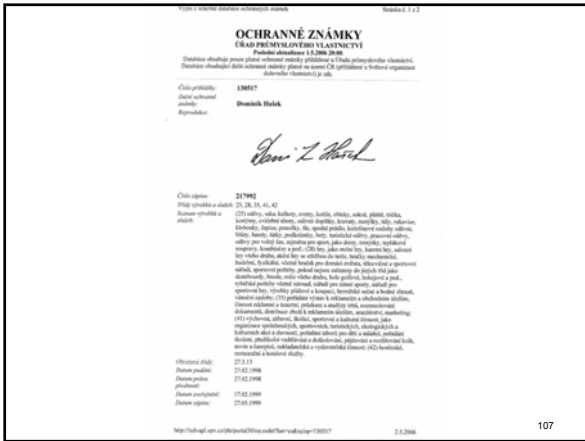
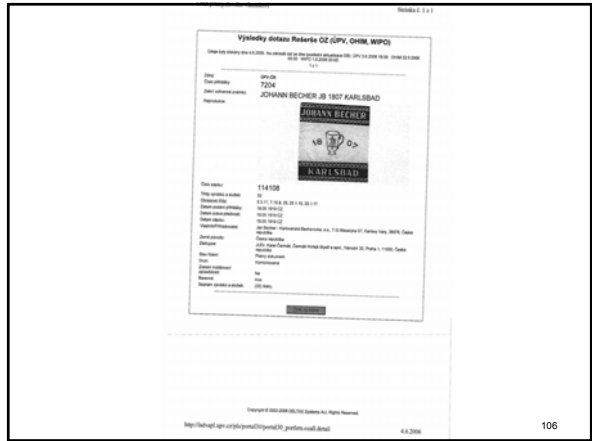
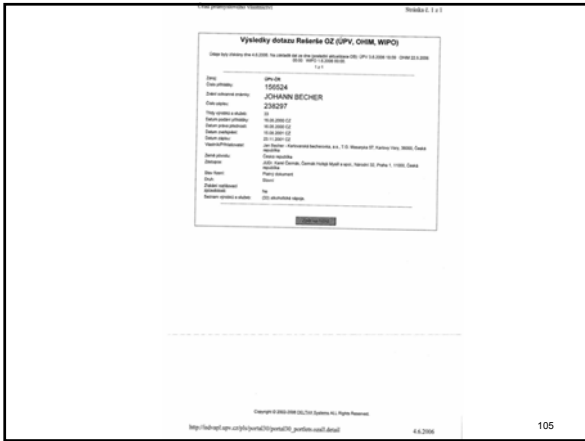
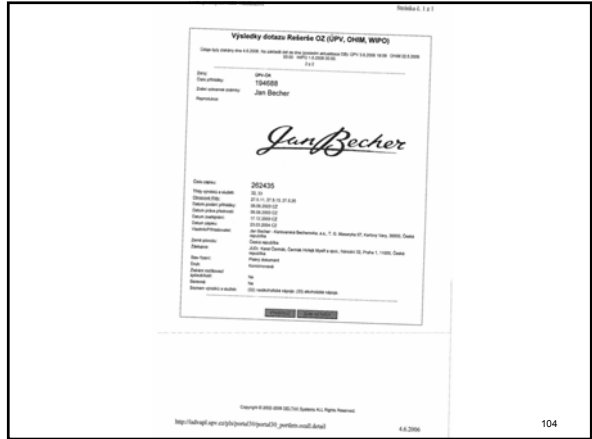
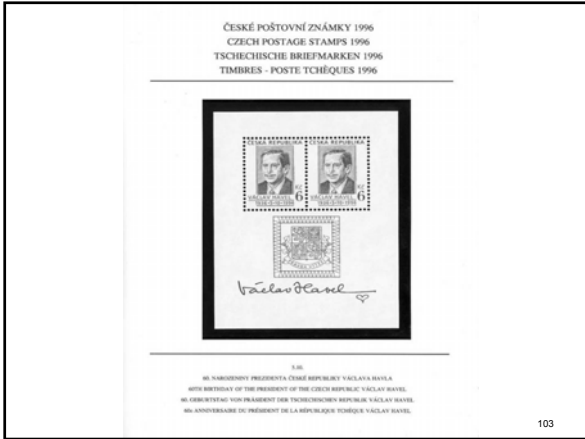
srv. informační sebeurčení

101

11. PROJEVY OSOBNÍ POVAHY

1. **písemnosti**, *např. podpis, osobní dopis, deník*
2. **podobizny**, *např. malířský portrét*
3. zvukové, obrazové nebo zvukově-obrazové **záznamy**, *např. záznam hlasu, záznam průmyslové televize nebo bezpečnostní kamery*

102

LIDÉ VEŘEJNÉHO NEBO OBCENÉHO ZÁJMU

<p>▪ Člověk veřejného zájmu</p> <p>= člověk o své vůli vykonávající veřejný úřad nebo se o něj ucházející</p> <p><i>např. soudce, notář, soudní exekutor, státní zástupce, policista, hejtman, starosta</i></p>	<p>▪ Člověk všeobecně známý</p> <p>= člověk, který se stal svým přičiněním nebo z jiného důvodu po své vůli, nebo proti své vůli všeobecně známým alespoň v určitých kruzích veřejnosti</p> <p><i>např. advokát, umělec, sportovec, oběť násilí</i></p>
--	--

←

<p>veřejný zájem na výkonu veřejného úřadu k veřejnému blahu</p> <p>Ize rozumně očekávat zvláštní zájem veřejnosti o jeho výkon veřejného úřadu, a to i skrze média ☺</p>	<p>soukromý zájem: zvědavost nebo až slídění po cizích soukromých poměrech</p> <p>Ize rozumně očekávat zvláštní zájem obecnstva o jeho činnost, a to i skrze média ☹</p>
---	---

KRITIKA

- **Výkon svobody projevu i kritického**
  - **Oprávněná kritika**
    1. věcná *ad rem*
    2. pravdivá
    3. přiměřená obsahem, rozsahem i formou
- ✗ nešvar přemrštěného kriticismu

115

JUDIKATURA

Použití kritiky, ironizování, odsuzování a zavrhování jednání nebo činnosti fyzické osoby, opírající se o okolnosti, o nichž je sdělován nepravdivý údaj, představuje zpravidla citelný neoprávněný zásah do práva fyzické osoby na ochranu její osobnosti, přičemž tu jde o značnou intenzitu neoprávněného zásahu, který bude obvykle mít nepříznivé důsledky pro takto postiženou osobu co do jejího postavení v rodině a společnosti.

R 15/96

116

5. ČÁST

SVOLENÍ, NEBO ZÁKONNÉ LICENCE

118

POŘÍZENÍ NEBO POUŽITÍ

- **Předmět nakládání**
  1. písemnosti osobní povahy, *např. deník*
  2. podobizny, *např. fotografický portrét*
  3. zvukové, obrazové nebo zvukově-obrazové záznamy

týkající se:

1. člověka, *např. rodinný portrét*
2. jeho projevů osobní povahy, *např. záznam hlasu*

119

SVOLENÍ

- **Svolení** = právní titul (právní úkon) k:
  1. pořizení, *např. k vyfotografování*
  2. použití ideálního předmětu, *např. ke knižnímu vydání fotografického portrétu*

= neformální projev vůle
úplatně ✗ bezúplatně

- **Informovaný (kvalifikovaný) souhlas**

120

OMEZENÍ OSOBNOSTNÍHO PRÁVA

1. **dobrovolné** = odvolatelným souhlasem
2. **zákonné** = 4 zákonné licence
(omezení dovolená zákonem)

121

ZÁKONNÉ LICENCE

- **Legálně dovolené zásahy**
  - **výjimečná** soukromoprávní norma **dovolující** cizí zásah do práva
  - právním důvodem (titulem) zásahu je zákon (*ex lege*)
    - ☛ **oprávněný zásah**
- **Příkazy**
  1. bezúplatnost
  2. účelovost
  3. přiměřenost

122

DRUHÝ ZÁKONNÝCH LICENCÍ

1. **úřední na základě zákona**, *např. k použití podobizny na občanský průkaz*
2. **zpravodajská**, *např. k pořízení nebo použití pro zpravodajství*
3. **vědecká nebo umělecká**, *např. obrazový záznam léčebného zákroku pro lékařský vědecký výzkum*

123

4. **zdravotní**
např. neodkladný výkon k záchraně života

§ 23/3-4, § 24 z. č. 20/66 Sb., o péči o zdraví lidu

124

VÝKLAD ZÁKONNÝCH LICENCÍ

- **Zužujicí (omezující) výklad** (restriktivní)
- **Zákaz výkladu způsobem narušujícím** běžný výkon práva a který by byl **neospravedlivě na újmu** oprávněným zájmům dotčené osoby

125

VÝKON ZÁKONNÝCH LICENCÍ

- **Legální příkaz** výkonu dovoleného zásahu do cizího práva v souladu s:
  1. **dobrymi mravy**
  2. **oprávněnými zájmy** dotčeného

§ 12/3 a § 3/1 o. z.

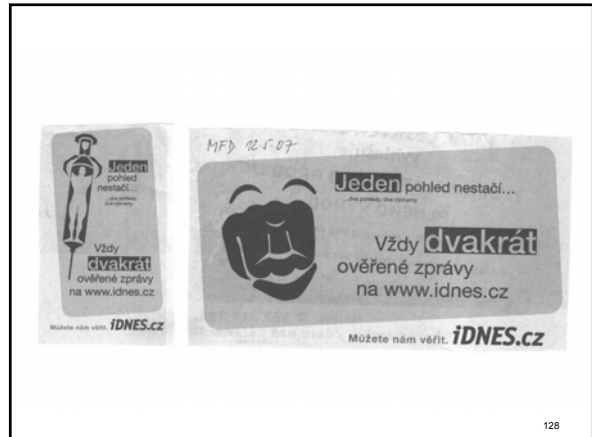
126

OKOLNOSTI VYLUČUJÍCÍ PROTIPRÁVNOST

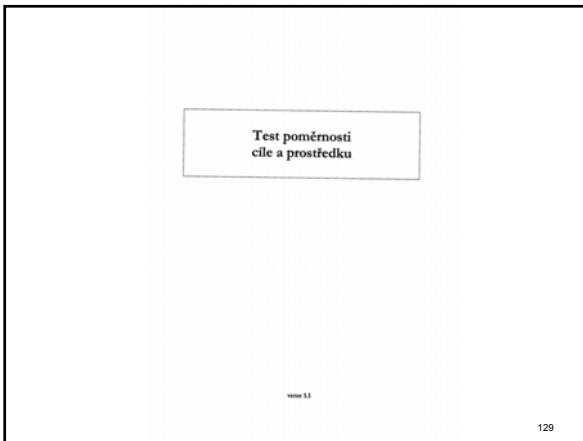
1. **svolení** dotčeného
2. **zákonné dovolení**, viz *zákonné licence podle o. z. nebo jiného zákona*
3. **výkon** zákonné povinnosti, *např. podle tr. ř.*
4. **upřednostněný výkon** jiného kolidujícího práva, svobody nebo veřejného dobra, *např. svobody projevu jiného člověka, veřejného zdraví všech lidí*

⇒ test

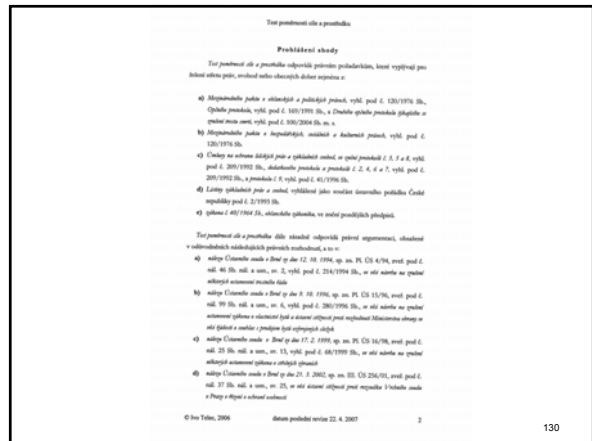
127

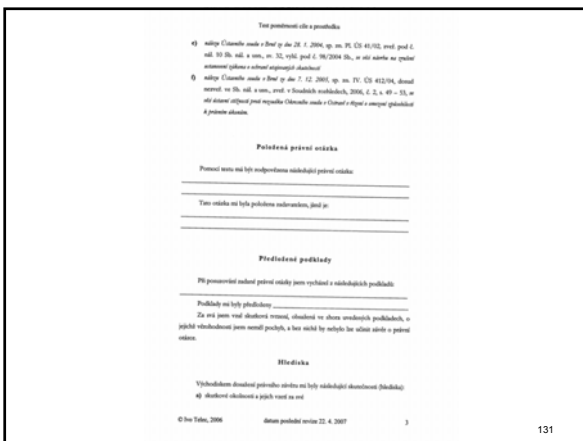
128

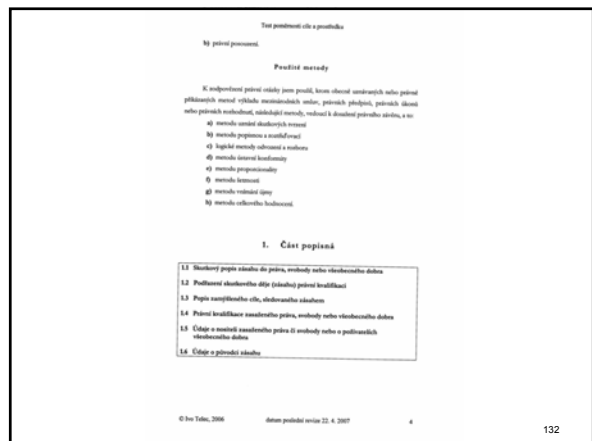
129

130

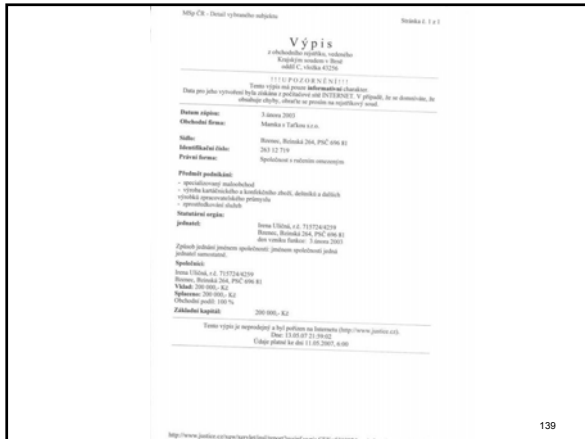

131

132

7. ČÁST

PROSADITELNOST PRÁVA

143

SOUKROMOPRÁVNÍ OCHRANNÉ REŽIMY

- Soukromoprávní ochrana
  1. osobnosti každého
  2. osobnosti každého tvůrce
  3. před zneužitím osobních údajů
  4. před zneužitím svobody projevu mediálním sdělením

144

SOUKROMÉ PRÁVO DELIKTNÍ

- **Právo deliktní** (právo odpovědnosti)
  1. soukromé, viz *soukromoprávní delikty*
  2. veřejné, viz *trestné činy, správní delikty*
- **Soukromé právo deliktní**
  1. závazky z **deliktů**, např. ze škody
  2. závazky z **kvazideliktů**, např. z *bezdůvodného obohacení*

145

AKTIVNÍ A PASIVNÍ LEGITIMACE

■ Aktivní 1. postižený 2. po smrti postiženého: i. manžel, partner v registr. partnerství, děti ii. rodiče	■ Pasivní 1. delikvent <i>např. vydavatel nebo vysílatel jako právnická osoba či novinář ve svobodném povolání nebo čtenář anebo zaměstnanec sám při vybočení (excesu) z práce</i>

146

ZVLÁŠTNÍ SOUKROMOPRÁVNÍ NÁROKY

- **Nalézací soud KS**
  1. **zakazovací** (zdržovací, zápůrčí), negatorní; zdržet se *např. používání podobizny na reklamních letáčích*
  2. **odstraňovací** (obnovovací), restituční; odstranit závadný stav *např. skoupením nebo jiným stažením zboží z trhu*

147

3. **zadostiučiniovací** (satisfakční); dát zadost morálně nebo peněžně za způsobenou **nemajetkovou** újmu
4. **jiný nárok**
  - a. **informační**, *např. sdělit údaj o původu neoprávněně zhotovené rozmnoženiny projevu osobní povahy*
  - b. **určovací**, viz *uznání protiprávnosti zásahu*

148

- **Ochrana naléhavého právního zájmu**
  - ✗ ochrana subjektivního práva ⇐
  - ☛ určovací žaloba k OS s prokázáním právního zájmu a jeho naléhavosti

149

JUDIKATURA

*Ochrany osobnosti ve smyslu ustanovení § 11 a násl.
o. z. lze se vedle žalob domáhajících se zdržení se neoprávněných zásahů do práva na ochranu osobnosti a vedle žalob na odstranění následků takových zásahů domáhat také např. žalobami o určení nepravdivosti zásahů tohoto druhu (zejména výroků slovních i písemných) nebo určení, že původce zásahu neoprávněně zasáhl do práva žalobce na ochranu osobnosti.
V těchto případech není třeba prokazovat naléhavý právní zájem na takovém určení.*

R 46/95

150

OBECNÉ SOUKROMOPRÁVNÍ NÁROKY

- **Nalézací soud (OS)**
- 1. **předstižný** (preventivní)
zakročení před hrozící škodou
- 2. **nahrazovací** (reparační)
náhrada způsobené majetkové škody
- 3. **vydávací** (kondikční)
vydání bezdůvodného obohacení

151

NEMAJETKOVÁ ÚJMA

- **Újma**
  1. majetková (na věci nebo ušlém zisku)
  2. nemajetková, *např. na pověsti, na okruhu zákazníků*
- **Předpokladem** alespoň reálná hrozba způsobení **nemajetkové újmy**
  - vystižení **nemajetkové újmy**

152

- **Způsobení újmy** jinému = skutečnost s právním následkem (právní skutečnost)
- **Právní následek = deliktní závazek**
  1. **nahradit** (reparovat) újmu **majetkovou**
  2. **dát zadost** (satisfakovat) za újmu **nemajetkovou**

153

STUPŇOVANÉ ZADOSTIUČINĚNÍ

- **Morální**, např.
  1. omluva soukromá
  2. omluva veřejná
- **Peněžité**, nestačí-li u lidí morální
- **Výše zadostiučnění**
  1. závažnost újmy
  2. okolnosti zásahu
    - i. polehčující
    - ii. přitěžující
      - a. na straně rušitele
      - b. na straně postiženého

154

Nepoměrné obtíže se zjištěním výše nároku nebo ne zjistitelná výše nároku

úvaha soudu o určení výše nároku
(arbitrární určení výše)

§ 136 o. s. ř.

155

JUDIKATURA 1

Při rozhodování o náhradě nemajetkové újmy (§ 13 odst. 2 o. z.) musí mít soud prokázáno, že tu jsou okolnosti dokládající, že v konkrétním případě nestačí zadostiučnění podle ustanovení § 13 odst. 1 o. z., a to zejména z hlediska intenzity, trvání a rozsahu nepřímých následků vzniklých žalobci vzhledem na postavení žalobce v rodině a společnosti.

R 21/95

156

JUDIKATURA 2

Není vyloučeno, aby se dotčené pozůstalé osoby domáhaly další satisfakce podle ustanovení na ochranu osobnosti (§ 11 a násl. o. z.), jestliže jednorázové odškodnění pozůstalých při škodě na zdraví usmrcením podle § 444 odst. 3 o. z. není dostatečnou satisfakcí za vzniklou újmu na osobnostních právech.

Nál. ÚS z 4. 5. 05, sp. zn. Pl. ÚS 16/04, č. 265/05 Sb.; práv. věta aut.

157

SOUKROMOPRÁVNÍ ODPOVĚDNOST

- **Objektivní soukromoprávní odpovědnost za výsledek (za protiprávní stav)**
  - = bez ohledu na zavinění:
  - a. **úmyslné** přímé nebo nepřímé
  - b. **nedbalostní** vědomé nebo nevědomé
    - pojistitelné **hospodářské riziko**
- ✗ **zásadní předpoklad zavinění u majetkové škody** (subjektivní odpovědnostní princip)

158

VĚCNÁ PŘÍSLUŠNOST SOUDU

- **KS v civilních věcech**
  1. ochrany osobnosti
  2. práva autorského a práv souvisejících s právem autorským a práva na vydání souvisejícího bezdůvodného obohacení
- **KS v obchodních věcech**
  1. práv průmyslového vlastnictví a práva a na vydání souvisejícího bezdůvodného obohacení
  2. práva proti nekalé soutěži
  3. práva na ochranu hospodářské soutěže
  4. práva na název nebo dobrou pověst právnické osoby
  5. práva k obchodní firmě

159

POSMRTNÁ OCHRANA PIETY

- **Zánik osobního práva smrtí**
- **Aktivní legitimace** ve věci práva na ochranu osobnosti a na ochranu ve věci mediální po smrti:
  1. manžel, partner v registr. partnerství nebo děti, podpůrně
  2. rodiče
- ✗ **aktivní legitimace širšího okruhu osob blízkých podle a. z.**

160

NEPROMLČITELNOST PRÁVA

- **Nepromlčitelné absolutní osobní právo** na ochranu osobnosti, vybavené osobním nárokem na osobní zadostiučinění, zrelativizované nepostupitelnou pohledávkou postiženého vůči dlužníkovi (původci zásahu) na osobní plnění, a to ve stupňované podobě morální až peněžní, popř. obojí, bez štěpení zadostiučinění
- ✗
- **Promlčitelná majetková práva** vyjma **práva vlastnického**

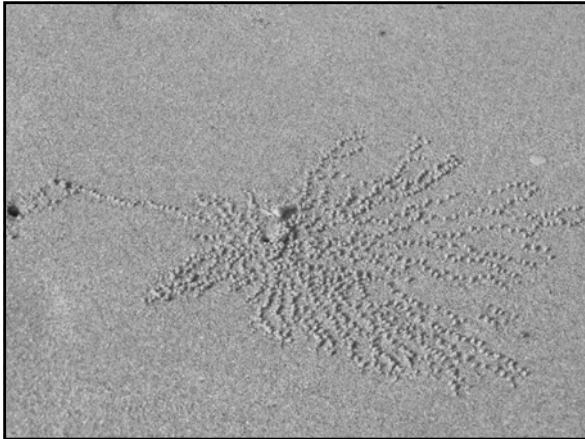
161

JUDIKATURA

Právo na poskytnutí přiměřeného zadostiučinění za neoprávněný zásah do práva na ochranu osobnosti se nepromlčuje.

Rozs. NS z 25. 9. 03, sp. zn. 30 Cdo 1542/03, Balák et al. C 2186, sv. 27, Soud. rozhl., 2004/2.

162

OCHRANA PRÁVA V KYBERPROSTORU

164

PASIVNÍ LEGITIMACE PŘI UKLÁDACÍ SLUŽBĚ

- **Poskytovatel** (*provider*) **služby ukládání obsahu** (*hosting*), *např. cizích webových stránek*, na svém serveru **není povinen**:
  1. dohlížet na ukládaný cizí obsah
  2. aktivně vyhledávat skutečnosti a okolnosti poukazující na protiprávní obsah, *např. na zásah do práva duševního vlastnictví třetí osoby* ⇨

165

- **Poskytovatel** ukládací elektronické služby (*information service provider*), *např. provozovatel internetové diskuse*, **odpovídá** za zásah do práva třetí osoby, pakliže **měl vědět** o protiprávnosti ukládaného obsahu vzhledem k:
  - a. předmětu své činnosti a
  - b. okolnostem a povaze případu nebo: ⇨

166

- c. **dozvěděl** se o protiprávnosti ukládaného obsahu, *např. elektronickým nahlášením či upozorněním*, a
- d. neprodleně **neučinil** veškeré kroky, které lze po něm požadovat k odstranění nebo znepřístupnění právně závadného obsahu, *např. smazáním*

§ 5 – 6 z. č. 480/04 Sb., o někr. službách informač. společ.

167

9. ČÁST

SOUKROMÉ PRÁVO MEDIÁLNÍ

PRÁVNÍ REŽIM

- **Zvláštní soukromoprávní ochranný režim**
  - ✗ vadnému mediálnímu sdělení
  - ✗ chybějícímu dodatečnému sdělení o výsledku trestního řízení
- **Souběh se soukromoprávní ochranou osobnosti a osobních údajů**

VADNÉ SKUTKOVÉ TVRZENÍ

- **Skutkové tvrzení**
  1. nepravdivé
  2. neúplné
  3. zkreslující
    - ✗ cti, důstojnosti nebo soukromí člověka, jménu nebo dobré pověsti právnické osoby
- ☛ **Soukromé subjektivní právo na odpověď**
  - ☛ uvedení na pravou míru
  - ☛ doplnění nebo zpřesnění neúplného nebo jinak pravdu zkreslujícího tvrzení

SDĚLENÍ O TRESTNÍM ŘÍZENÍ

- **Uveřejněné sdělení o pravomocně neskončeném řízení**
- ☛ **soukromé subjektivní právo na dodatečné sdělení výsledku řízení:**
  1. forma rovnocenná
  2. rozsah přiměřený napadenému sdělení

VÝKON PRÁVA NA OCHRANU

1. písemná žádost do 30 dnů
2. povinnost provozovatele uveřejnit odpověď nebo dodatečné sdělení do 8 dnů, a to **bez komentáře**
  - ✗ ➔ **žaloba na plnění** do 15 dnů

- **Zákonný zánik** (prekluze) práva jeho nevykonáním v zákonné lhůtě

181

LITERATURA

Círák, Ochrana osobnosti v slovenskom občianskom práve. Bratislava 1994.
Knap/Švestka/Jehlička/Pavlík/Plecitý, Ochrana osobnosti podle občanského práva. Praha 2004.⁴
Mates, Ochrana soukromí ve správním právu. Praha 2006.²
Telec, Přirozené právo osobnostní a jeho státní ochrana. Práv. rozhl., 2007/1. Chráněné statky

183

osobnostní. Práv. rozhl., 2007/8. Nároky z přirozeného práva osobnostního. Čas. pro právní vědu a praxi, 2007/4. Přirozené základy soukromého práva. Brno, vyjde.

184

Kašpar, Šubertová (eds.), Svoboda projevu a médií v mezinárodním právu a praxi. Praha 1996.

185

JUDIKATURA

Barinka (ed.), Standardy ochrany svobody projevu. Budapest. B. r.
Doležilek (ed.), Přehled judikatury ve věcech ochrany osobnosti. Praha 2008.²
Sb. NS 1980/III-VII, VIII.
Sb. rozh. ve věcech zdravotních, příl. Zdravotnictví a práva.

186

187

Foto:

Obchodná ul., Bratislava, Slovensko 2008
Laurinská ul., Bratislava, Slovensko 2007
Štrasburk, Alsasko, Francie 2008
Hřensko, Čechy, Česko 2006
Amsterdam, Nizozemí 2006
Vranov u Brna, Morava, Česko 2007
Rišova ul., Brno-Žebětín, Morava, Česko 2007
Nedvězí, Čechy, Česko 2007
Ždár nad Sázavou, Morava, Česko 2007
Sloní ostrov, Siamský záliv, Thajsko 2549 (2006)
Zátoka sv. Jiří, Kérkyra (Korfu), Řecko 2007
Groningen, Nizozemí 2006

188